

### តង្វាយនិងបណ្តាសាក្នុងសិលាចារឹកប្រាសាទព្រៃថ្មលំខាងត្បូង K.៤៥១

#### ១- ព័ត៌មានទូទៅ

បើយោងតាមឯកសាររបស់លោក ហ្សឺក សេដែស ក្នុងឆ្នាំ១៩៥៣ បញ្ជាក់ថា ប្រាសាទព្រៃថ្មលំខាងត្បូង ជាប្រាសាទឥដ្ឋសម័យមុនអង្គរមួយស្ថិតនៅក្នុងស្រុកពួក តាមបណ្តោយដងស្ទឹងផ្ទាំង<sup>១</sup>។ ប៉ុន្តែតាមរយៈគេហទំព័រ CISARK បញ្ជាក់ថាប្រាសាទនេះឈ្មោះថា ប្រាសាទថ្មលំប្រាសាទ មានទីតាំងស្ថិតនៅភូមិថ្មលំ ឃុំចារល្យក ស្រុកអង្គរជុំខេត្តសៀមរាប ស្ថិតនៅចម្ងាយ៨០០ម៉ែត្រខាងត្បូងគោកប្រាសាទ និងខាងកើតភូមិថ្មលំទៅវិញ។ គេហទំព័រដដែលនេះ បង្ហាញថាទីនោះមានកសិដ្ឋានដុំរាប និងមានតួប៉មធ្វើពីឥដ្ឋ បែរមុខទៅកើត មេទ្វារនិងសសរពេជ្រមូលធ្វើពីថ្មភក់។ ប្រាសាទនេះបានរលំបាក់តាំងពីដើមសតវត្សរ៍ទី២០មកម៉្លេះ<sup>២</sup>។

នៅលើមេទ្វារ ប្រាសាទព្រៃថ្មលំខាងត្បូង មានសិលាចារឹកចំនួនពីរផ្ទាំង គឺនៅលើមេទ្វារខាងត្បូង និងមេទ្វារខាងជើង។ អត្ថបទទាំងពីរនេះសរសេរជាភាសាខ្មែរបុរាណសម័យមុនអង្គរ។ នៅលើមេទ្វារខាងត្បូងមានចំនួន១៧បន្ទាត់ មេទ្វារខាងជើងមានចំនួន១៣បន្ទាត់។

អត្ថបទចារឹកនេះ ចារនៅមហាសករាជឆ្នាំ៦០២ ត្រូវនឹងគ្រិស្តសករាជឆ្នាំ៦៨០ ចារអំពីតង្វាយរបស់ «កុរុងមលេង» ដែលជាអភិបាលរបស់ពួកជនជាតិមលេង ថ្វាយចំពោះព្រះគម្ពីរអញស្រីកេទារេសូរ ដែលជាព្រះនាមម្យ៉ាងទៀតរបស់ព្រះឥសូរ។ ព្រះគម្ពីរស្រីកេទារេសូរ នៅក្នុងសិលាចារឹកនេះ គឺមានរូបប្រតិមាសិវលិង្គជាតំណាង(សូមមើលរូបក្នុងបញ្ជីរូបភាព)។ នៅមេទ្វារខាងត្បូង មានរាយនាមខ្ញុំបម្រើក្មេងចាស់ប្រុសស្រី និងដីស្រែចម្ការដែលថ្វាយទៅប្រាសាទ។ ចំណែកឯនៅមេទ្វារខាងជើងវិញ គឺជាពាក្យបណ្តាសាដល់ជនឯណាដែលល្អចក្តី មកសុំក្តី និងបង្គំរិបត្តិក្តី នៅប្រាសាទរបស់ព្រះស្រីកេទារេសូរ

<sup>១</sup> Coedès 1953  
<sup>២</sup> <https://cisark.mcfa.gov.kh/core/showsite.php?id=525>

**តង្វាយនិងបណ្តាសាក្នុងសិលាចារឹកប្រាសាទព្រៃថ្មលំខាងត្បូង K.៤៥១**

នេះ សូមឱ្យអ្នកនោះរួមទាំងញាតិសន្តានធ្លាក់ទៅនរកនិងមហានរក។ នៅខាងចុងអត្ថបទ ក៏មានបញ្ជាក់អំពីគ្រឿងផ្គត់ផ្គង់បន្ថែមទៀតចំពោះប្រាសាទ និងការចាត់ចែងគ្រឿងទាំង នោះផង។

បើនឹងពិនិត្យលើអក្ខរាវិរុទ្ធក្នុងអត្ថបទនេះវិញ យើងសង្កេតឃើញមានបញ្ហាខ្លះៗ ដែលទំនងជាដោយសារអ្នកចារ ពុំសូវចេះអក្សរបានជ្រៅជ្រះ ជាហេតុនាំឱ្យចារច្រឡំ។ ជា ឧទាហរណ៍ពាក្យ «ក្នុំ» ចារជា «ត្នំ» ឯពាក្យ «កុ» ច្រឡំចារជា «ក្ត» ជាដើម។ យ៉ាងនេះក្តី ទម្រង់អក្សរក្នុងសិលាចារឹកនេះ មានទម្រង់ស្អាតប្លែកម្យ៉ាង។

**២- អត្ថបទដើមជាអក្សរខ្មែរទំនើប**

**មេទ្វារខាងត្បូង**

- ១- ័ ឡ្យ<sup>១</sup> ត្តរវតិគតគកបវិគ្រហត្រិយោទគីរោចិដេប្បអនុរាជ
- ២- នក្សត្រកុរុដើមលេងឱយត្នំ<sup>២</sup> តវ្រះកម្រតាដីអញ្ចគ្រីកេ
- ៣- ទាវេគ្វរជ្ជហគេវាត្នង័<sup>៣</sup> វាតតេញ្ច័<sup>៤</sup> វាតសា<sup>៥</sup> វាត្និ<sup>៦</sup> វាតវា
- ៤- វាតសិវិ<sup>៧</sup> វាតតាដី<sup>៨</sup> វាកំវញ្ច័<sup>៩</sup> វាកញ្ចោ<sup>១០</sup> វាទេហ្វិ<sup>១១</sup> វាបញ្ចមី<sup>១២</sup>
- ៥- វាសប្តមី<sup>១៣</sup> វាប្តណ្ណមី<sup>១៤</sup> វាវុទ្ធិសារ<sup>១៥</sup> វាអកាយ័និបុណ្ណ<sup>១៦</sup> វាច
- ៦- បិមានិ<sup>១៧</sup> វាសេញ្ច័<sup>១៨</sup> វាត្នេនិ<sup>១៩</sup> វាចបបិហោ<sup>២០</sup> វាកន្ទតិ<sup>២១</sup> អ្នេមដី<sup>២២</sup>
- ៧- កោនិកុ<sup>២៣</sup> កុអ្នេបន្ទេ<sup>២៤</sup> កុកោសិ<sup>២៥</sup> អ្នេទ្រោដីកោនិកុ<sup>២៦</sup> កុស្រី<sup>២៧</sup>
- ៨- កោនិកុកុចាហ្វិ<sup>២៨</sup> កុយេសាយិ<sup>២៩</sup> កោនិកុពកុយេមាយិ<sup>៣០</sup>
- ៩- កោនិកុ<sup>៣១</sup> កុយោដីកនិ<sup>៣២</sup> កោនិក្ត<sup>៣៣</sup> កុយដាហ្វិ<sup>៣៤</sup> កុយមា<sup>៣៥</sup> កោនិ

<sup>១</sup> នៅខាងក្រោម «ឡ» ត្រូវមានស្រៈ: «្ក» ប៉ុន្តែដោយសារពុម្ពអក្សរខ្មែរយូនីកូដពុំផ្តល់លទ្ធភាពដល់សំណេរ បែបនេះ ទើបពុំអាចបង្ហាញឱ្យឃើញបាន។

<sup>២</sup> ពាក្យត្រឹមត្រូវគឺ «ក្នុំ»។

<sup>៣</sup> លោក សេដែស (១៩៥៣) អានជា «បន្ទេ»។

<sup>៤</sup> សំណេរត្រឹមត្រូវជា «កុ»។ អ្នកចារច្រឡំ ចារ «កុ» ទៅជា «ក្ត» វិញ។

**តង្វាយនិងបណ្តាសាក្នុងសិលាចារឹកប្រាសាទព្រៃជួលខាងត្បូង K.៤៥១**

- ១០- កុ២កុយង្គ្រីង<sup>៧</sup>១កោនិកុ២កុម្មើង១កោនិកុ២កុសង្កោ-១
- ១១- កោនិកុ២កុយងោយិ១កោនិកុ៧·សរុបិណ្ណសវាលវុទ្ធគិគ្វ<sup>៨</sup>
- ១២- ៤០-១០-៨ត្រូវ១០០ទិវិដ១ស្រមនិជាហ្វីតគេចិស្រេ(ទុញ្ញិលីង្គ
- ១៣- អំនោយប្រះកម្រតាងីអញ្ញតទៅគិវបុរឱយិតប្រះស្រេ
- ១៤- អំវាលេចិ១ស្រេឱដីទ្រៅ១មនិគេសោងីក្លីដី១ស្រេប្តាក
- ១៥- កុរុដីមលេដីទៃគិនេះស្រេតពោះគិនេហ្គដោងីតេលី
- ១៦- កុរុដីមលេដីឱយិតប្រះកម្រតាងីអញ្ញគ្រីកេទា
- ១៧- វេគូរ

**មេទ្វារខាងជើង**

- ១- ប្រះកម្រតាងីអញ្ញគ្រីកេទាវេគូរគេតទដីសកិគិមាសិប្រះ
- ២- ប្រកិលង្កោសំវិតិចន្ទេកិស្រេទិវិដីត្រូវគេតទដីសកិគិគេតទ
- ៣- ដីសុំទោងីអ្នកត្រូវបត្តិប្រះកម្រតាងីអញ្ញគ្រីកេទាវេគូរពោះ
- ៤- -(ទៅ)និរយិស្ថានអ្វី<sup>១០</sup>គេតសិគេតកនិតៃអ្នកគេអ្នកគេកោនិចៅគេត
- ៥- បាដី--មុតប្រះចៅលហិកនៃលហិកុលេសំរុវហារលហិកុំតក្លិធ្វេ
- ៦- មុតប្រះលហកតិប្រេគេត្នេដីអំវិលហិគិមហានិរយ·និវន្ធវ័រមុយុ
- ៧- គលយោ៨បវេដីអន្តោងីពស្វាក្ខញ្ញ១<sup>១១</sup>--គិត្រៃលុតិ<sup>១២</sup>២ដង្កោ
- ៨- ---វិស្វេសិវុតិចន្ទនកដ្ឋិ១ល្វោគុំរង្កោត្នោដី១អ្នាចិគិទៅកញ្ជ្រប
- ៩- --២អ្នេក្នសិ១កោនិកុ៣អ្នេវាជម្មុករ១កោនិកុ៣អ្នេជុដ១១

---

<sup>៧</sup> លោក សេដែស (១៩៥៣) អានជា «តង្វី»។  
<sup>៨</sup> ពាក្យត្រឹមត្រូវគឺ «ក្លិ»។  
<sup>៩</sup> លោក សេដែស (១៩៥៣) អានជា «ដោហ្វី»។  
<sup>១០</sup> លោក សេដែស (១៩៥៣) អានជា «អ្វី»។  
<sup>១១</sup> លោក សេដែស (១៩៥៣) ពុំអាន «ក្លញ្ញ១»។  
<sup>១២</sup> ពាក្យត្រឹមត្រូវជា «លុចិ»។

តង្វាយនិងបណ្តាសាក្នុងសិលាចារឹកប្រាសាទព្រៃថ្មលំខាងត្បូង K.៤៥១

- ១០- ត្តវ--វៃ-យក្ត១វាបនិហៃមនិចោលិ១សត្រូចំរេនតតិត្រៃប្រះរង្គោ
- ១១- ជេកន្ទះគេតជាចមិប្រះកម្រតាជីអញ្ជើគ្រីកេទាវេគូរ
- ១២- --គិនិវន្ទគេចមិប្រះកម្រតាជីអញ្ជើមុល្យគិចន្ទេកិ---
- ១៣- លកិគិប្រកិលិដី-----

**៣- អត្ថបទប្រែសម្រួល**

មហាសករាជឆ្នាំ៦០២ ទី១៣រោច ខែជេស្ឋ នក្សត្រអនុរាជ អភិបាលមលេងថ្វាយខ្ញុំ បម្រើចំពោះព្រះគម្ពីរអញស្រីកេទាវេសូរ។ ឈ្មោះអ្នកបម្រើទាំងនោះ៖ វាត្វ១ វាតតេញ ១ វាតសា១ វាត្តិត ១ វាតវា វាតសិរ១ វាតតាជ១ វាកំវញ្ញ១ វាកញ្ញ១ វាទេហ្វ១ វាបញ្ចមី១ វាសប្បមី១ វាប្បណ្ណមី៣ វាវុទ្ធិសារ១ វាអកាយ្យនិបុណ១ វាចបមាន១ វាសេញ១ វាត្នេន១ វាចបបិហោ១ វាកន្ទត១ អ្នមង១ កូននាង៤នាក់ កុអ្នមន្ទេ១ កុក្លោស១ អ្នមទ្រោង កូននាង ២នាក់ កុស្រី១ និងកូននាង កុចាហ្វ១ កុយេសាយ១ កូននាង៣នាក់ កុយេមាយ១ កូននាង ១នាក់ កុយោងកន១ និងកូននាង កុយងាហ្វ១ កុយមា១ និងកូននាង២នាក់ កុយង្គ្រ១ និងកូននាង២នាក់ កុម្មេង១និងកូននាង២នាក់ កុសង្កោ១ និងកូននាង២នាក់ កុយងោយ១ និងកូននាង៧នាក់។ សរុបរួមអ្នកបម្រើទាំងក្មេងចាស់៥៨នាក់ គោ១០០ក្បាល ច្បារទ្រើង ១។ ស្រែដែលជារពីគេ ខ្ចីស្រែទិញលិង្គ។ តង្វាយព្រះគម្ពីរអញស្រីកេទាវេសូរ (ព្រះបាទជ័យវរ្ម័នទី១) ថ្វាយចំពោះព្រះ។ ស្រែអំពៅលេច១ ស្រែឱងទ្រៅ១ គឺជាស្រែ សងកំដីង(បំណុល)១។ ស្រែច្នាក់ (បានពី)អភិបាលមលេងម្នាក់ទៀត។ ទាំងនេះគឺស្រែ ដែលអភិបាលមលេងថ្វាយខ្ញុំចំពោះព្រះគម្ពីរអញស្រីកេទាវេសូរ។

ព្រះគម្ពីរអញស្រីកេទាវេសូរ។ នរណាដែលលួចមានសព្វៈ ប្រាក់ ស្ពាន់ សំរិត សម្លៀក ស្រែ ច្បារទ្រើង គោ គឺអ្នកដែលលួច អ្នកសុំ និងអ្នកធ្វើវិបត្តិចំពោះព្រះគម្ពីរអញ ស្រីកេទាវេសូរ អ្នកទាំងនោះត្រូវធ្លាក់ទៅស្ថាននរក រួមទាំងជីដូនជីតាគេ អ្នកទាំងប្រុសទាំង ស្រី ម្តាយគេ ឪពុកគេ កូនចៅគេ។ អ្នកដែលបំបាំងអ្នកដែលបំផ្លាញទាំងនោះ ទាំងចៅក្តី

តង្វាយនិងបណ្តាសាក្នុងសិលាចារឹកប្រាសាទព្រៃថ្នល់ខាងត្បូង K.៤៥១

ប្រពន្ធក្តី ក្រុមគ្រួសារគេក្តីដែលរួមក្តីក្តាំក្តី អ្នកបម្រើក្តីដែលបំផ្លាញព្រះ សូមឱ្យអ្នកទាំងនោះធ្លាក់ទៅមហានរក។

គ្រឿងផ្គត់ផ្គង់មាន៖ សម្លៀកវស្សាក្នុងយោ ប្រេងពាអណ្ណាង ស្នា៤០០០ ---នៅទិសខាងលិច២ រង្វៀង--- ស្តែ សិវុត ខ្លឹមចន្ទន១កង្កី លូ ឃុំ អង្គរ១ត្នោង។ ផ្តល់អំណាចចាត់ចែងទៅកម្រាប។ (អ្នកបម្រើ) --អង្គស១ និងកូនពានាក់ អង្គវាធម្ម័ក១ និងកូនពានាក់ អង្គជុំ១ ឧត្តរ--វ៉ៃ-យក្ត១ វាបន្តែមនចោល១។ ការឱ្យទានសម្រាប់ចម្រើនថ្ងៃសីល(គឺ) អង្គរកន្លះកញ្ជើ។ អ្នកដែលចាំបម្រើព្រះគម្ពែងអញស្រីកេទារសូរ (ជាអ្នកទុកដាក់)គ្រឿងផ្គត់ផ្គង់ទាំងនេះ។ អ្នកដែលចាំបម្រើព្រះគម្ពែងអញមុល្យ គឺ(មាន)សម្លៀក---ប្រាក់-តម្លឹង។

៤- វាក្យសព្ទ

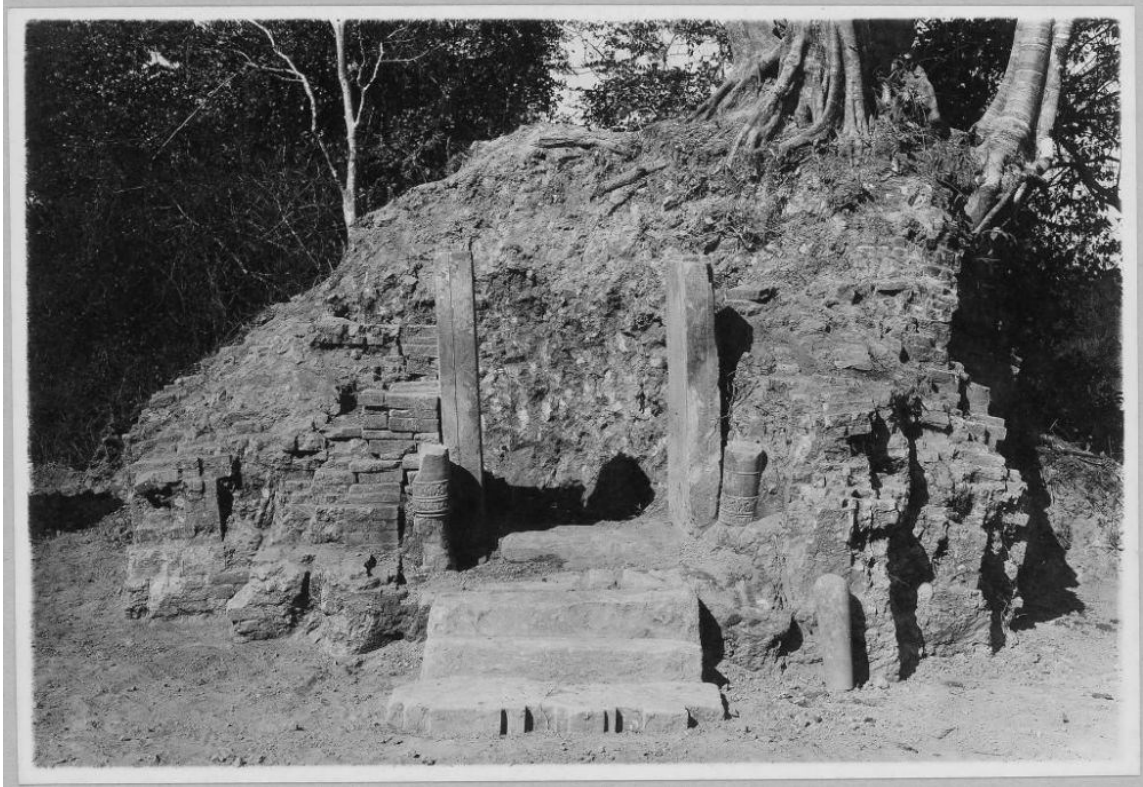
កុរុដី	ស្តេច, អ្នកគ្រប់គ្រង, អភិបាល។
មលេងី	ឈ្មោះជនជាតិមួយពួក។
វា	ពាក្យសម្គាល់អ្នកបម្រើប្រុស។
កុ	ពាក្យសម្គាល់អ្នកបម្រើស្រី។
កុយ	ពាក្យសម្គាល់អ្នកបម្រើស្រីចំណាស់។
កន្តែ	ស្រ្តី, ភរិយា។
ត្រុវ	គោ។
ទំរឹង	ច្បារដំណាំមានទ្រើង។
ក្តីដី	កំដីដី, បំណុល។
ត្នេ	ធ្វើ។

បញ្ជីឯកសារ

Cœdès, George. (1953). Inscription de Pràsàt Prei Thnäl (Sud). In *Inscription du Cambodge* (Vol. V, pp. 49-52). Paris: Editions de Boccard.



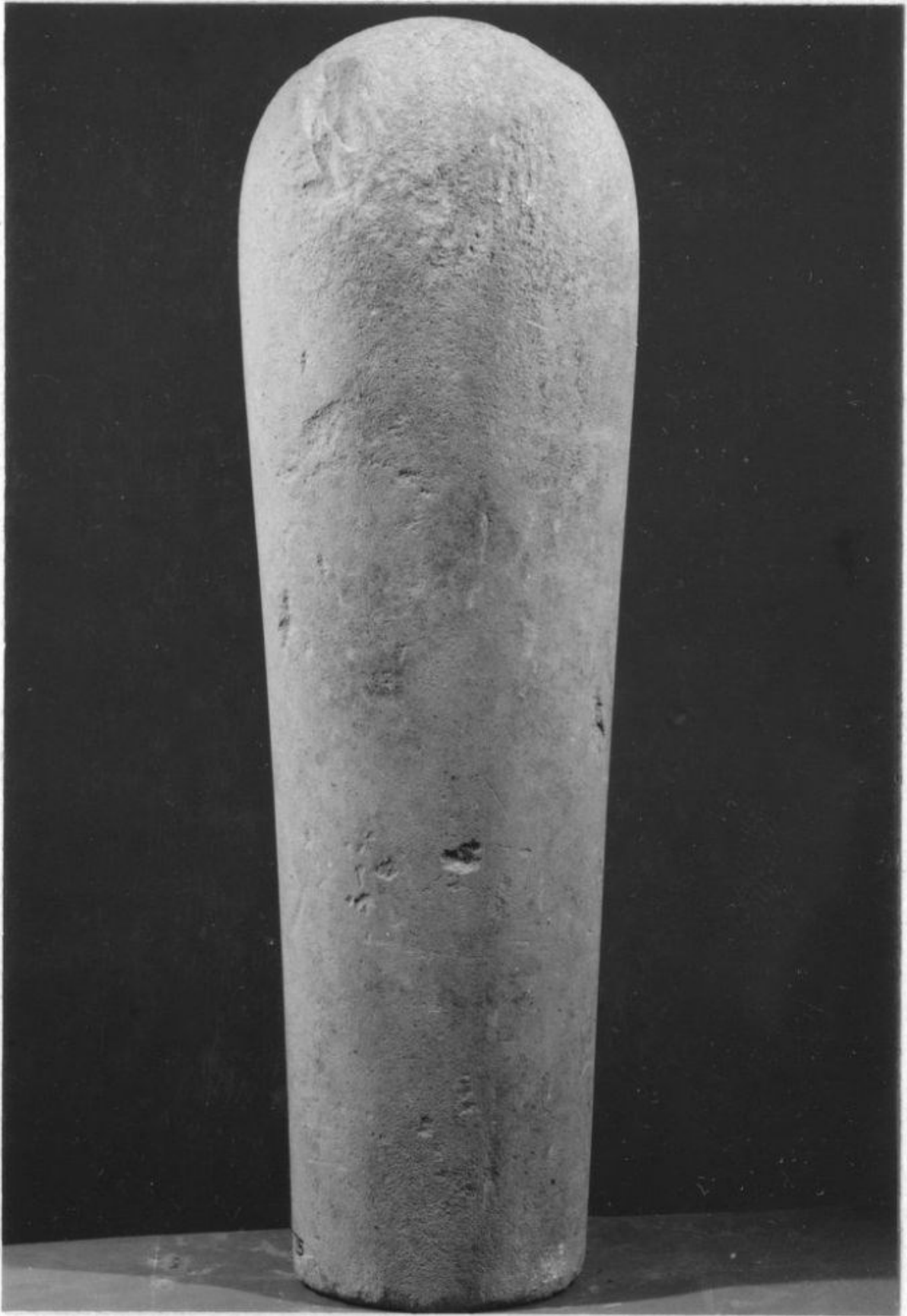
បញ្ជីរូបភាព



ប្រាសាទព្រៃជួល (រូបថត៖ EFEO\_CAM08261)



ប្រាសាទព្រៃជួល (រូបថត៖ EFEO\_CAM08262)



សិវលិង្គរកឃើញនៅប្រាសាទព្រៃជួល (រូបថត៖ EFEO\_CAM19199-1)

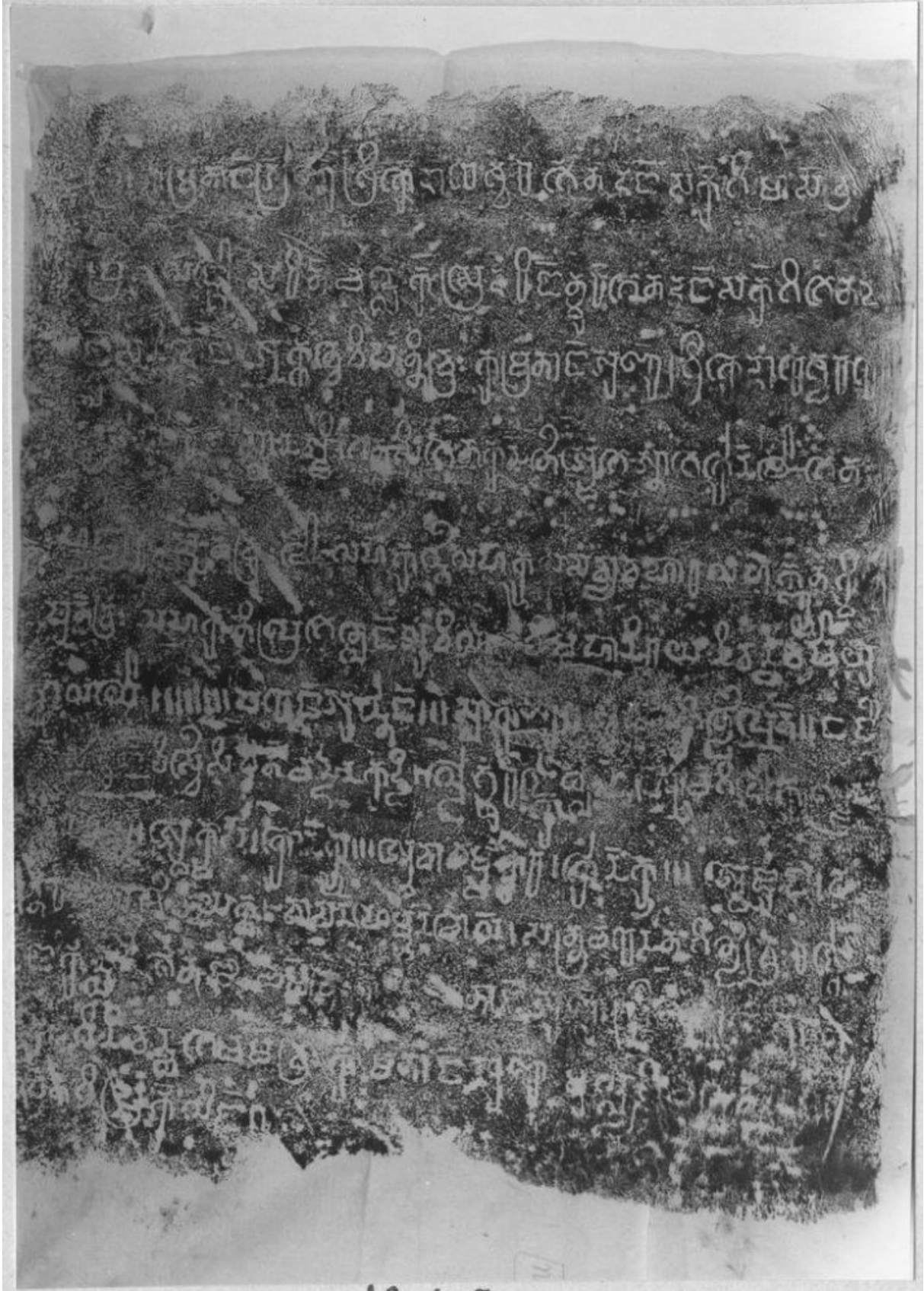
អត្ថបទដោយ៖ ហ៊ិន ឈុនតេង





សិលាចារឹកប្រាសាទព្រៃជួល មេទ្វារខាងត្បូង (រូបថត៖ EFEO\_CAM17112-2)





សិលាចារឹកប្រាសាទព្រៃជួល មេទ្វារខាងជើង (រូបថត៖ EFEO\_CAM17112-1)